

'De EU heeft geen sociale praatpaal nodig, wel een sociaal fundament'

'Wat we vorige week in Göteborg zagen, was de Europese Unie op haar slechtst: overmatige PR, inhoudsloze slogans en beloften, en geen enkele dwingende verbintenis', schrijft Jan Cornillie (SP.A).

Afgelopen vrijdag hielden de Europese staatshoofden en regeringsleiders een sociale top in Göteborg. Eindelijk, zou je zo durven te denken. Maar helaas. Ook na Göteborg zal alles bij het oude blijven. Want wat we zagen, was de Europese Unie op haar slechtst: overmatige PR, inhoudsloze slogans en beloften, en geen enkele dwingende verbintenis. Hoe vaak hebben we dat al gezien? Deze nieuwe sociale praatpaal zal weinig mensen overtuigen. Er is een sociaal fundament nodig, mét dwingende garanties.

'De EU heeft geen sociale praatpaal nodig, wel een sociaal fundament'

Het hoogtepunt van de top was de plechtige verklaring van de Europese Pijler van Sociale Rechten. Die verklaring bevat een aantal principes en een sociaal scorebord met vijf kleuren. Klinkt goed en oogt mooi. Maar als puntje bij paaltje komt, zijn Europeanen er weinig tot niets mee. Die sociale rechten zullen ze immer niet kunnen afdwingen voor de rechtbank, en lidstaten kunnen die niet inzetten om beslissingen van de Europese Commissie bij te sturen.

Anders gezegd: de verklaring laat het economische primaat van de eurozone ongemoeid, lost in niets de sociale en fiscale dumping die het vrij verkeer met zich meebracht en corrigeert oneerlijke vrijhandel geenszins. Kortom, van het Europa dat beschermt - zoals de Franse president Emmanuel Macron belooft - staan we nog altijd veraf.

Allemaal goed en wel. Maar hoe doen we dat dan wel, Europa écht sociaal maken? Hier heb ik zowel een praktische als een conceptuele insteek.

1. De praktische insteek haal ik bij de financiële crisis en hoe die bekampt werd: banken redden met belastinggeld en een hard besparingsbeleid. Het gevolg? De crisis werd nodeloos gerekt, de jeugdwerkloosheid scheerde hoge toppen en de ongelijkheid in Europa nam alleen maar toe. De sociale drama's in Zuid-Europa staan nog op ons netvlies gebrand. Maar in heel de eurozone betalen we de prijs van die verloren jaren. Om dat nooit meer hoeven mee te maken, is het hoog tijd dat de eurozone eigen stabilisatoren krijgen. Die stabilisatoren komen samen in wat ik een **'solidair rampenfonds'** noem. Een fonds dat de EU gebruikt om precies in crisistijd uw spaargeld te verzekeren, om te investeren in plaats van te besparen en om (jongeren)werkloosheid op te vangen. Zo krijgen Europeanen de sluitende garantie dat het failliet van hun bank of lidstaat niet tot hun persoonlijke failliet hoeft te leiden.

2. De conceptuele insteek gaat verder dan de crisis en vertrekt vanuit de lange termijn. Tot vandaag blijft de klassieke misvatting dat de EU sociaal is als ze zelf wat 'sociale dingen' doet boven en naast de lidstaten. Wat meer ouderschapsverlof hier, Erasmus voor werknemers daar

en tussendoor een sociale gids voor de lidstaten zelf. Lovenswaardig, dat wel. Maar een dam opwerpen die mensen ten allen tijde beschermt tegen de markt en haar soms verwoestende macht? In geen geval. Het is dan ook mijn absolute overtuiging dat de EU veel socialer moet zijn voor... haar lidstaten zelf. Want het is niet de EU, maar wel de lidstaten die ongelijkheid en armoede (probeert) te verminderen door de scherpe kanten van de markt bij te vijlen.

De regels die de eurozone vorm geven, moeten sociaal bijgestuurd worden.

Want alleen mét een sterkere Europese bescherming kunnen onze nationale welvaartsstaten economische met sociale vooruitgang verbinden.

Dat doet ze met progressieve belastingen en sociale verzekeringen, door publieke diensten zoals zorg en onderwijs betaalbaar en toegankelijk te houden of sociaal overleg over lonen en arbeidsvoorwaarden te faciliteren. Alleen is die nationale welvaartsstaat op zichzelf alleen niet bestand gebleken tegen wereldwijde economische rampen en tegen sociale, commerciële en fiscale valsspellers. Daarom heeft ze zelf verzekering nodig en precies die rol moet de EU nu opnemen: haar **lidstaten een sociale bescherming geven zodat ze hun werk kunnen blijven doen**. Een garantie zodat zij hun burgers (kunnen) blijven verzekeren wanneer hun spaargeld, hun jobs of hun inkomens in het gedrang komen

De regels die de eurozone vorm geven, moeten sociaal bijgestuurd worden. Want alleen mét een sterkere Europese bescherming kunnen onze nationale welvaartsstaten economische met sociale vooruitgang verbinden. Dat was in het Verdrag van Rome al de doelstelling en dat is nu niet anders. Göteborg toonde nog maar eens pijnlijk aan dat woorden en principes niet volstaan. Die hoorden Europeanen al tot in den treure. Meer dan ooit is het tijd voor daden. Tenminste, als de EU het écht meent met dat sociaal Europa.